

Una imatge d'estudi de Josep Maria Sert per a l'obra *Lo que une y separa a los hombres*.

FOTOGRAFIA

Purpurina i nitrat de plata

Josep Casamartina i Parassols

Durant els darrers mesos, la reubicació del patrimoni fotogràfic català està sent un tema de constant actualitat. Part del fons d'Oriol Maspons, de més de tres mil fotos, es conservarà al MNAC gràcies a les gestions de David Balsells que és qui més ha fet per recopilar la millor col·lecció pública de fotografia catalana del segle XX. Els clixés de Xavier Miserachs seran al Macba; les fotos, clixés i documentació de Joaquim Gomis, a l'Arxiu Nacional de Catalunya sota la gestió de la Fundació Miró; els negatius en vidre del pioner Joan Vilatóbà, a l'Arxiu Històric de Sabadell. I junt amb els que ja han entrat fa temps en institucions, com els de Brangulí, Massana, Català Pic, Godes, Léonard, Ballell, Napoleón, Roisin, Toldrà Viazo, Pérez de Rozas o, entre altres, Català Roca, els que gestionen els hereus dels respectius autors com ara Zerkowitz o Mas, el dels fotògrafs en actiu, el de Joan Colom del que encara se n'ocupa ell mateix, el perdut en part d'Agustí Centelles, conformen el gran corpus fotogràfic català del segle XX, complex de conduir, guardar, coordinar i ben gestionar. Un enorme puzzle fet de milions de tesselles que componen la imatge figurativa de la Catalunya contemporània.

Es en aquest context que avui al matí, el Col·legi de Periodistes convoca una taula rodona: "Què fem amb el Patrimoni Fotogràfic de Catalunya", amb el conseller Ferran Mascarell, el director de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, Jordi Serchs, la fotògrafa Pilar Aymerich i Laura Terré que s'ocupa de l'arxiu fotogràfic del seu pare. Té sentit un museu de la fotografia, i sobretot en temps de crisi? El MNAC cobreix bé fins a la dècada de 1960, el límit que li han acotat. De llavors en endavant,

però, només sembla interessar-se'n a petita escala algunes entitats privades com ara les fundacions Colectania, Forvm, Rafael Tous i Vila Casas. El Macba només picoteja alguna cosa al·legant, almenys fins ara, que no és cap museu nacional, i per tant no té cap obligació de ser mínimament representatiu. És un tema polèmic per al debat d'avui.

D'altra banda, en l'actual oferta barcelonina hi ha moltes exposicions de fotografia. El món dels gitanos vist pel paio Jacques Léonard, a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona. La de l'immens i fascinant fons Brangulí de l'Arxiu Nacional de Catalunya, muntada al CCCB, de la que hi ha qui opina, i no va errat, que és més interessant l'esplèndid catàleg editat amb Telefònica que no pas la posada en escena amb tiratges actuals massa ampliats que s'allunyen dels criteris històrics. Foto Colectania inaugurava ahir, amb un cop d'efecte, un àlbum de Joan Colom. I la Galeria Eude que, tot i haver estat distingida com una de les millors galeries barcelonines del 2010, només se salva de la crema quan obre els calaixos del rebost ben proveït que va deixar la memorable Fina Furriol —ben assessorada per Lídia Oliva—, i entra radiant i mediàtica amb còpies vintage de Català Roca com un avanç de la retrospectiva del fotògraf que es farà a La Pedrera, però també com un *dejà vu* de la que va presentar fa uns mesos la Galeria A34.

Finalment, hi ha la interessantíssima exposició que ha muntat Maria del Mar Arnús a l'Arts Santa Mònica, amb les fotos que feia l'extravagant pintor Josep Maria Sert com a base dels enfarfegats i cèlebres murals on representava tones de carn humana apilotada. Les còpies d'època procedeixen del

seu model i ajudant en les feines de tramoia i fons daurats, Léonard Mancini. Hi ha detalls velats d'artistes històrics que, quan afloren a la llum, permeten mirar-los amb nous ulls. És el cas de les fotografies de Sert de qui Eugeni d'Ors deia amb sarcasme que pintava amb excrements i purpurina. Els muntatges que el pintor fotografiava eren provisionals, escenes corpòries que servien per realitzar l'obra definitiva en dues dimensions. Ara, però, ho podem llegir com un procés que passa a ser l'obra acabada. Un deliri a mig camí entre falla valenciana i pessebre napolità, semblant al que feia Gaudí a la Sagrada Família, amb ninots, maniquins i, sovint, amb el seu fidel col·laborador, desinhibit, totalment despullat i francament sexi. Un món secret que resulta mil vegades més interessant que els seus quilòmetres quadrats de pintura de luxe pagada, naturalment, a preu d'or.

JOSEP MARIA SERT. L'ARXIU FOTOGRÀFIC DEL MODEL

Arts Santa Mònica. La Rambla, 7
Barcelona. Fins a l'11 de setembre

F. CATALÀ-ROCA. 'ESPANYA, ANYS 50'

Galeria Eude. Consell de Cent, 278. Barcelona. Fins al mes de setembre

JACQUES LÉONARD. BARCELONA GITANA

Arxiu Fotogràfic de Barcelona
Fins al 14 de gener del 2012

JOAN COLOM. ÀLBUM

Foto Colectania. Julià Romea, 6
Barcelona. Fins al 9 d'octubre

BRANGULÍ BARCELONA, 1909-1945

CCCB. Montalegre, 5,
Barcelona. Fins al 23 d'octubre